

Situasjonen. Det blir klarere og klarere for hver dag som gaar at de allierte regner med et vinterfelttog ogsaa i Vest. Den allierte nyhetstjenesten fra London forbereder folk i de okkuperte og allerede befrieide land paa kanhende den haardeste krigsvinteren hittil, forsyningsmessig sett for de land som ennu er okkupert (som vaart), militært i de land der operasjoner foregaar, som i Nederland, og politisk avklaring i de befrieide land. Selv de befrieide land, som Frankrike og Belgien, vil komme tilaa maatte staa ovenfor store vansker særlig hvad angaar den innenlandske distribusjon av tilførsler utenfra, da jernbanenettet er systematisk ødelagt først ved alliert bombing og siden under den tyske rømning. Hvad angaar brenselforsyningen vil svikten bli særlig merkbar. Ording forteller at de franske og belgiske kullgruver mangler props, og utbrytingen av kull er svært liten selvom gruvene ellers har sluppet forbausende billig fra ødeleggelsen. Men de befrieide land har noe som vil gjøre vinteren lettere aa bare enn for oss: De er blitt avlastet for et sterkt psykisk press som gestapoekkupasjonen legger over alle de undertrykte land. De har faatt en politisk frihet i gave av de allierte, og en glede over innsats og gjenoppbygningsarbeid som bare den personlige frihet kan gi den enkelte. For vaar del vil prævelsene og vaar nasjonale og personlige styrke veie

vaar fremtid mot hverandre. Det er all grunn til aa se i synene at vinteren vil bli haard HVA SOM ENN VIL KOMME TIL AA SKJE. Vi kan ennu dette aar bli kallet til AKTIV kamp for vaart nasjonale sjølistende og i videre forstand for verdens og vaart eget lands befrielse fra naziaaket. Aksjoner kan komme paa tale overalt i landet vaart. NordNorge kan bli krigskueplass, Vestkysten ligesaa. Men - kravet kan ogsaa bli stillet til oss fra den indre front. ... Det er heller ingen grunn til aa skjule for folk at vinterens ernæringsituasjon blir den verste siden okkupasjonen. Det kommer 160 000 tyskere mer til landet. De skal bl.a. forsynes med poteter som det i aar er et stort underskudd paa. De skal ha hus og melk og kjøtt, kort sagt vi faar en ny invasjon av altetende lemen fra Finland. De kommer til aa gnage rent der det før fantes noen slintrer tilbake. Paa den annen side vil den skjerpede MEN NU ØDVE NDITGE allierte blokkade av kysten gjøre tilstanden vanskeligere i enkelte distrikter. Nu faar det vise seg hvad de lokale forsyningssystemer har klart aa utrette i de forholdsvis "rolige aar". Hvad har for eks. denne byen av kriselagre? Det staar visst svært rings til, og det er ikke forretningsførerens skyll, men den nazi-stiske nemdens driftsresultat. Hvor er grønnsakene, herr Hagelin? Hvor har du anbragt potetene og klippfisken, herr Sveen? Eller kvalkjøttet? Bedre var det du hadde forberedt slike ting, eller et krematorium. Skjønt guderne vaat det kommer til aa trenges, det aagsaa. Vi sier ett til folk: NU SPØRS DET IKKE LENGER OM "JEG HAR NOE AA SPISE", MEN OM V I HAR NOE. Det blir bruk for all den solidaritet i praksis som vi teoretisk (og i den politiske kampen med rette) har gjort oss til av. Det blev forleden rettet en apell fra London om om mulig aa ha noe mat i hus som reserve. Du som har ligget og ruget paa en kasse med førkriegs fløtebokser flere aar nu, eller har skaffet dem paa børsen, NU HAR DU AA DELE DEM UT. Det viser seg at i prævelsens stund er folkesolidariteten sterkere enn vanlig, men det er særlig næar ulykken har slatt ned. LA OSS VISE AT DEN LEVER OGSAA NAAR LIDELSER OG INNSATS SKAL FORDELES. OG SAA: LA ET USLITELIG HUMØR HOLDE OSS OPPE.

Siste. STORE AMERIKANSKE STYRKER UNDER MC. ARTHUR HAR GAAT ILAND PAA PHILLIPPIENE. Landstigningen fant sted paa øen Leyte i MidtPhillipinene. Her er hele østkysten tatt. Det meldes om liten motstand. Øen som er 180 km. lang og 25 km. bred paa det smaleste danner en gunstig utfallsbasis for et brent anfall mot hele øgruppen som forsvares av omlag 225 000 japanere. Britiske og kanadiske tropper er gaatt til angrep nord for Antwerp, i Bergen op Zoom-området. De er trengt inn i Dreskens og staar 3 km. fra Ostorg. Middelburg er tatt. Tropper staar videre 3 km. fra Venlo ved Maas. Halvparten av Aahhen er paa amerikanske hender. I Vogeserne er Bruxelles tatt. I Italia er Cesena tatt. I Ungarn Bajamaro. I Varangerfjorden senket igaar russerne 3 fors. skibe, en destroyer og 9 mindre skibe. 14 tyske fly blev nedskutt. 1000 fly over Stuttgart og Nürnberg.

VAARE KYSTER er i en utstrekning som aldri før blitt skueplassen for allierte aksjoner. Dag og natt utsettes de tyske transportene for angrep fra fly, motortorpedobaater og ubaater, og hele bildet er en demonstrasjon av den handling som fulgte den allierte overkommandos totale blokkadebebidelse forrige uke. Det er aa vente at naar den tyske "retretten" fra N-Finnland inn i Norge er gjennemført, det da vil bli en ennu sterkere aktivitet langs kysten. Vaar - d.v.s. kystbefolkingens holdning maa være innstillet paa stadig større paakjenninger, særlig paa utsatte militære punkter hvorunder en ogsaa maa regne steder i området Stadt-Aalesund. Det maa i tiden fremover utvises den allerstørste aktpaagivenhet og disiplin i alt som skal holdes hemmelig for gestapo. Vi har gjentagne ganger advart mot - advarselen har ogsaa kommet fra London - mot Grande-banden som med Grande som sjef har opprettet sitt hovedkvarter i Aalesund OG I DISSE DAGER SENDER UT SINE AGENTER OVER HELE MORE & ROMSDAL. Bybefolkningen maa inn trenge advare mot dem og faa distrikts folk til ydderligere aa forsterke den medfsdte skepsis overfor fremmede. Sunnmøringerne er sendrektige og seige. JA, V & R SAA SEIG OG SENDREKTIG SOM DU PAA NOEN MAATE KAN NAAR DU FAA BESØK AV FREMMEDE SOM KAN VÆRE GESTAPOAGENTER. Det faste svaret: "Nei, sjaa det, d e t veit me ikkje", LA D E T BLI EN PAROLE.

Paa den annen side minner vi folk om Hjemmefrontledelsens paroler (de viktigste gaar ogsaa ut over London). Det er sannsynlig at det i høst vil bli en vesentlig skjerpelse av kampen hjemme. Kravene til den enkelte vil bli store. Det er din PLIKT aa forberede deg og faa folk til aa gjøre det samme. Naar hele folket blir kallet til innsats er PAROLEBRYTERNE LANDSFORRÅDERE.

BONDENES SVARMELISTE. Idag: Eidsnes i Borgund. Ole L e r v a a g, Eidsnes i Borgund, har solgt I tønne sild til en sambygding for 350 kr. og til tyskerne for opp til 1100 kr. Det siste betales av nordmann paa følgende maate: En sildeaattting betales av tyskerne (DET ER FORBUDT AA SELGE TIL TYSKER ELLER BYTTE MED DEM. HVOR MANGE GANGER SKAL VI BLI NØDTE AA INNSKJERPE DETTE, FØR VI GAAR TIL MERE DRASTISKE MIDLER.) med kr. 80 og 2-3 pakker tobakk og I flaske brennevin. Tobakken selges saa til nordmenn paa børsen for opp til kr. 35 pr. pakke og for brennevinet opp til kr. 160 pr. flaske. Søndag for noen uker siden kom 16 personer med fjordbaaten til Eidsnes, og Lervaag førte dem til Langevaag for kr. 10 pr. stykk, altsaa kr. 160 for turen. Dertil er han ligningsmann og har tross sine svarthandlertusener bare vel 100 kr. i skatt. MEN VI SKAL FLAA DEG VI, DEG OG ANDRE I BY OG PAA LAND, NAAR DEN NORSKE REGJERINGS LOVER IGJEN ER GJELDENE BETT I LANDET. Denne gangen var det deg, Ole Lervaag. En annen gang tar vi oss en tur til Valdalen.... Du har noen meningsfeller der ogsaa. Til alle NORSKE bønder, de er heldigvis i stort flertall, forsterker vi vaar oppfordring om aa vise den største samfundssolidaritet i tiden som kommer. Krigens kan komme til aa være vinteren over. Du maa kunne hjelpe noen om gaard din er aldri saa liten. SELV MED TRUSSELEN OM ARRESTASJON OG FENGSLING AV TYSKERNE MAA DU TA RISKER OG VISE VILJE TIL NORSK HANDLING. Tror du at vaart land hadde stått som det staar idag om ikke tusener før deg hadde satt alt inn og tatt større risker enn deg? Saboter tyske leveringer. Lever FØRST OG FREMST til normenn. La ditt hus være gjestfritt som paa gammel god bondevis. Om vi skulle be deg om hus for noen dager eller en ungdom maa søke deg om hjelp for gestapo og stapo; LA DITT HUS VÆRE AAPENT, OG DIN MUNN LUKKET!

"Byfogd" Bjarne Rørstad reiste - straks etter at han hadde paadømt saken mot gulrothandleren fra Vigra, (vi sitter inne med for sparsomme opplysninger til aa kalte vigringen for svarthandler. Det er tegn som tyder paa at han -med en liten overpris- har tjent norske husholdninger.) paa hamstringstur paa fjordene (altsaa Rørstad). En gaardbruker et sted innafjords blev bl. a. tilbuddt en flaske brennevin ved en eventuell leveranse av geitost, selvsagt til svartepris. Bette blev avslaaatt og om han fikk handel istand andresteder, skal være uvisst. Et annet sted oppdaget "byfogden" en forkroblet hanekylling bak laaven. Smaaguuten paa gaarden var eiermann og han blev av "byfogden" overtalt til aa selge og det endte med at "byfogden" overtok denne for 10 kr., hvilket meddeles det meste politipoliti til underretning og forføyning. Nærmere opplysninger faaes ved henvendelse til herr "byfogden", hersteds.

Tyskangrepet paa Bergen nylig var rettet mot den store ubaatbasis i Laksevaag. 6 ubaater blev ødelagt, 1 titusentonner og 2 andre skibe blev senket, en flytedokk og et reparasjonsverksted totalt ødelagt, likesom det ble anrettet betydelig skade paa andre viktige tyske anlegg. Dessverre gikk ogsaa mange norske menneskeliv tapt, man regner med 160-200, bl. a. paa en skole som ligger bare 150 meter fra ubaathavnen og som luftvernmyndighetene visstnok hadde nedlagt innsigelse mot ble benyttet som skole. Ubaathavnen i Bergen er nu en av tyskernes aller viktigste baser for denne krigføring. Tidligere hadde de sine hovedbaser paa den franske Atlanterhavskyst, i Prest, Lorient, St. Nazaire og La Palice. Nu er de satt ut av spillet, og p.g.a. den britiske hjernemblaates operasjoner i Nord-sjøens trange farvann er det meget vanskelig effektivt aa utnytte basene i Helgolandsbukten. Som brukbare utgangspunkter for ubaat-operasjoner i Nord-sjøen og Atlanterhavet gjenstaar da bare basene i Norge (særlig Bergen og Trondheim). Men ogsaa her i byen har vi fremover høsten kunnet spore en stadig økende antall besøk av tyske ubaater. "Basen" synes aa være Tyskholmen, og vi vil se folk være oppmerksom paa faremomentet ved et alliert luftangrep. Dette gjelder ogsaa folk som bor i nærheten av de underminerte kaiene: Kom dere vekk hurtigst mulig naar sirenene gaar, om ikke før.) Som vanlig har tyskerne i Bergen bygget opp sin krigsviktige anlegg saa nær innbyggernes hjem og arbeidssteder at de allierte, nødvendige bombingar dessverre ogsaa gaar ut over sivilbefolknlingen.

Tyskernes omsorg for vaar matsituasjon, ~~MIROCKENDE KJØTT~~ Forleden dag Mens potetsituasjonen var som verst i Oslo, kom det 53 billass med poteter inn til byen paa Mosseveien. Tyskerne møtte opp og tok de 50. De 3 fikk hele Oslos befolkning allernaadigst paa deling. Det har vært og er fremdeles stor mangel paa poteter og ytterst vanskelig med fisk i Oslo. (Ja, det skal man slippe aa fortelle oss, naar situasjonen er som den er i Aalesund...) ... Arrestasjonane i Halden var etter hvad det meddeles av ennu større omfang enn vi nevnte sist. Det skal være arrestert omkring 300 personer som ble satt inn paa festningen.

I Sarpsborg ble det paa samme tid arrestert omkring 200... Fra Trysil meides om en dristig og meget heldig flukt fra gestapos fengsel. En ung mann var arrestert av tyskerne, og gestapo hadde truet ham med tortur paa en slik maate at han forstod at det ville gaa paa livet løs. Hans gamle far var ogsaa arrestert og satt i samme selle. Den unge mannen knuste da glasset paa sitt ur og gjorde et snitt i pulsåren ved haandleddet. Faren ville forhindre ham i aa forblø seg, men gutten støtte ham vekk. Da fenselsvakten kom til, hadde gutten mistet saa mye blod at han maate kjøres paa sykehus. Herfra rømte han midt paa natten iført bare pyamas og ullteppe. Han møtte en tysker paa veien som imidlertid trodde det var en rømning fra sinnssykehuset i nærheten og han ringte dit og sa fra: For aa gjøre historien kort - nu er mannen i Sverige, og gestapo skjærer tenner.... Det gaar stadig tilbake: Fritt Folk har 6000 abonnenter i Oslo og Aker, hvorav en meget stor del gaar til statlige og kommunale innretninger. "Norsk Arbeidslivs" opplag er gatt ned fra 350 000 til 100 000 til tross for at avisene deles ut gratis. Kronprins Olav har i et intervju uttalt at Norge kommer til aa støtte de allierte i krigen mot Japan. - I egenskap av øverste sjef for de norske truppene blir kronprinsen den første av kongehuset som gaar i land i Norge. Kongen kommer til aa være i London inntil hele regjeringen vender tilbake.

Under den store razziaen paa Sagene. Dagen efter quislingparaden var det saa rikelig med hird og stapo at det hendte at 10 mann vrinlet gjennem samme leiligheten. At jaktinstinktene var iorden hos karene fikk en frue erfare som idet hun passerte to av hirdfolkene, hørte den ene si til den andre: "Det var da jævli saa glad du ser ut da, gitt. Har'u alt faatt skutt noen?" Med slike beskyttere skulle vi være redd bolsjevikene?!

Fellesnytten foran egennytten. Det er nu som ventelig var bestemt at inndragingen av tobaks- og brennevinskortene ikke skal gjøres gjeldende for medlemmer av det "statsbærende" parti. Utdelingen skal ikke foregaa gjennem forsyningsnærindene, antagelig har de utvalgte liten lyst til aa legitimere sitt medlemsskap i fullt dagslys paa et offentlig kontor. Utdelingen skal istedet foregaa gjennem "partiet" som i disse dager har faatt tilsendt saa mange kort at det visst blir mer enn rikelig til fortjente partifeller.

Holland trues av total ødeleggelse. Følgende må kel som er hentet
korresponanse til Göteborgs Post.

Noenlunde det samme inntrykk av stillingen i Holland i dag som det Ør-
ikorthet gav i sin siste uteuriks-kronikk. Bladet skriver: Den hollandske
statsminister har uttalt seg om den fortvilte stilling som Holland er kom-
mit til som følge av krigsutviklingen. Landet staar overfor en nasjonal katastro-
fe uanlik i landets historie. Dersom de allierte ikke i løpet av de nærmeste
tre uker kan drive tyskerne bort, trues en stor del av Hollands befolkning av
hungersnød (dette kunne næsten ordrett ha vært Ordings ord også), og lat-
ets folkerikeste provinser risikerer å bli totalt ødelagt. Oktober måned
kommer til å avgjøre spørsmålet om Hollands eksistens som europeisk kult-
urland for kanskje generasjoner fremover. Ved sprengning av demninger som
hollenderne har bygd mot Nordsjøen og elver som løper gjennem landet, kan
tyskerne sette opp til 40% av hele landets areal under vann. Dette vil bet-
at ca. 65% av hele landets befolkning, som behøver seg til over 8 millioner
vil bli hjemløse. De tre landskaper som i første rekke trues, ligger melle-
Den Helder i nord og Flushing i sør, og det er fare for så godt som hele
Vest-Holland opp til Utrecht kommer under vann, og at store områder kommer
til å ligge 6-7 meter under overflaten. I de tre landskapene ligger fle-
tallet av Hollands største og folkerikeste byer, som f.eks. Haag, Amster-
dam, Rotterdam, Harlem og Dordrecht. Selv om disse uhyggelige muligheter
ikke skulle bli til virkelighet, kommer etter all sannsynlighet Holland
til å stå overfor en katastrofe som savner sidestykke. Man beregner at s-
like størbyer i Holland kommer til å stå uten levnedsmidler i slutten av
oktober. Allerede nu er nemlig 20% av landets beste aakerjord satt under
vann. I tillegg til dette kommer at tilgangen på drikkevann i storbyene
er i fare, og da vil Holland ikke bare trues av hungersnød, men også av
omfattende epidemier som man ikke har laget midler til å bekjempe. Mangelen
på kull er akutt, og gass og elektrisitet saavel som brennsel til alle pum-
verk ventes å ta slutt om noen uker. Midt i alt dette truer den tyske
terroren. I Arnhem har tyskene beordret hele befolkningen, omkring 60 tus-
personer, til å evaluere til en del av Holland hvor det ikke fins husrom
og heller ingen muligheter til å eksistere. Byen Berkel, som ligger mellom
Haag og Rotterdam, har tyskene brent, og de tolvhundre innbyggere er de-
portert til Tyskland. Industriene og havneanleggene i de hollandske byene
er utsatt for en systematisk ødeleggelse av tyske spesialavdelinger. Bare
i Rotterdam er 6 tusen tyskere sysselsatt med å spreng heile havnen i
stykker, og man innskrenger seg ikke bare til militære objekter, men øde-
legger også siloer, kornmagasin, pumpeverk og andre bygninger - med andre
ord enhver innretning som muliggjør sivilisert liv i en moderne storby.

BILDER FRA BELGIEN. To dager etter de alliertes landgang i Normandie sendte
londonkringkastingen ut en oppfordring til sabotasje
i hele Belgien. Sabotasjeavdelingene gikk straks til verket. I næsten 3
maaneder anfalt de natt og dag tyske forbindelseslinjer, beskyttet luft-
landsettinger av tropper og materiell, samlet militære opplysninger og re-
parerte viktige anlegg som tyskene hadde ødelagt. Den hemmelige armen opp-
rettet 75 rustningsdepoter over hele landet som kunne utruste ca. 45 000
mann. Den 2. sept. blev cedren gitt til guerillia over hele landet. Frem
til 20 sept. hadde den hemmelige armen tatt i alt 10 000 fanger, deriblant
3 generaler. ... Begeistringa i det befriide Bryssel skal ha vært om mulig
en større enn i Paris. Det var saavidt de britiske tommyer klarte å
manøvrere seg gjennom den jublende og syngende folkemengde. En av dem sa:
"Dette er første gang siden "day D" at noen har budt meg en sigarett istede
for å bomme meg for en.".... En belgier tolket for en amerikansk journa-
list sin nasjons følelse i anledning befrielsen fra Gestapo-terroren: "Det
jeg mener med frihet", sa han, "er å høre det ringe på døren min kl. 6
om morgen og være sikker på at det er melkemannen."..... I den rekon-
struerte belgiske regjeringen fortsætter Pierlot som statsminister. De
fleste medlemmer kommer fra den belgiske motstandsbevegelsen. 7 av regjering-
smedlemmene kommer fra det katolske partiet (konservativt), 5 det sosi-
alistiske, 3 det liberale, 2 det kommunistiske mens 2 er partiløse repres-
entanter fra Hjemmefronten.... Og så har vi en interessant opplysning
for alle den som har jobbet så meget på disse aærerne at de ikke får
sove om nettene av den grunn: Den belgiske regjering har sperret alle bank-
innskudd og skal dra inn alle løpende sedler. Nye sedler skal utstedes.
Bare et meget begrenset uttak blir tillatt mens "sakene" mot jobberne paagår

FRANKRIKE PAA SKILLEVEIEN. Et av de mest frentredende trekk i den nazistisk "nyordning" av Europa var samarbeidet mellom Vichy og Berlin. Nøppe i noe annet besatt land var defaitismen i den første tid saa sterk som i Frankrike, fordi sammenbruddet var saa totalt, skuffels saa stor. Og ikke i noe annet land - enkelte av vasallstatene kanskje undtag var det saa mange quislinger blandts aandslivets og politikkens ledende menn. Berlin utnyttet dette til siste rest og forsøkte aa gi inntrykk av at Frankrike nærmest var blitt medkrigførende paa tysk side - her kunne de ogsaa støtte seg paa ganske sterke antibritiske strømninger innen visse franske kretser. Ettersom nazistene avslørte sin sanne karakter og haapet om alliert seir igjen blev levende, foregikk det imidlertid en forandring. Quislingene - collaborationistene - blev en isolert gruppe, de likgyldige og selvoppgitte blev fiendtlig overfor Tyskerne og Laval, og de aktive bygget opp en av Europas mest imponerende motstandsorganisasjoner baade politisk og militært. De militære begivenheter i sommer har utvetydig vist at Vichy var en myte, at det franske folk som alle andre folk i Europa, har sagt nei til nazismen. Laval-petain-regimet er feid bort fra jordens overflate. De Gaulle og motstandsbevegelsen har makten. Men hvad vil det si. Hvilken retning kommer den politiske utvikling i Frankrike til aa ta? Hvordan vil det franske folk reagere paa de erfaringer nederlaget, kampen og seiren har gitt det? Spørsmålet er overordentlig interessant og viktig for bedømmelsen av Europas politiske fremtid overhodet, men dessverre foreligger det hittil bare et noksaa begrenset materiale aa dømme etter. For det først har Frankrike hittil i overveiende grad vært opptatt med den militære innsats og det mest presserende gjenreisningsarbeid. Det har vært lite av tid og krefter til overs for enpolitisk debatt. For det annet er det p.g.a. de mange restriksjoner paa korrespondentenes arbeid, forholdsvis lite vi har faatt høre om utviklingens politiske side. Arne Ordning viet sin siste utenrikskronikk for det vesentligste disse spørsmål, og den oversikten han gav, har krav paa interessse da den til en viss grad kan gi oss en pekepinn om den politiske retning og utviklingen ogsaa her i landet etter krigen.

Vi synes dessuten at tiden nu er inne til paa det skarpeste aa slaa ned paa alle reaksjonære forsök som blir gjort paa aa sprengte Den Horske Fronten i en Ute- og Hjemmefront med ulike maal og midler. I den senere tid har det - **TYDELIG INSPIRERT AV KRIGSJØBBERE, ENTREPRENØRER,**

BRAKKEBARONER OG SVARTHANDLERE OG ALLEHAANDE STRUPETE BAKDØRSNIKERE,
"PAROLESABOTØREN" OG KOMMUNISTSKREMTE PASSIV-ISTER - vært produsert en del "illegale" aviser (de kunne like godt ha vært utsendt av NS-propagandaen) med skarpe angrep paa den norske regjering, som spesielt anklages for ikke aa ha myndighet til aa foreta noen opprensning hjemme. (Her ser en tydelig redselen for det oppgjøret SOM I ALLE TILFELLER SKAL KOMME enten Nygaardevoll fortsetter eller vi får en samlingsregjering (som er det mest sansynlige) av folk BAADE fra Ute- og Hjemmefronten. Det overblikket vi skal saa aa gi over utviklingen i de allerede befriddé land, kan her hjelpe til med en større forståelse av "avlusingen" og dens nødvendighet.iten at en uten videre skal trekke noen parallell for hvad som vil komme til aa skje her hjemme etter freden. Flere momen er som folkekarakter, lynne, vurdering av innsats, o.s.v. vil muligens moderere utviklingen, mens andre forhold i bestemte retninger vil føre til en kanskje ennu videre radikalisering av "avlusions"-prosessen.

Kampen har utlaast meget sterke krefter i det franske folk. Den folkereisingen man opplevde i Paris da de allierte tropper nærmet seg byen og de næsse oppgjør med quislingene viser at den lenge oppdemmede politiske energi i de franske masser har en voldsom makt. Spørsmålet er hvilken retning den kommer til aa ta, hvor raskt og hvor lett den vil la seg kanalisere saa den kan utnyttes i gjenreisningsarbeidet paa en positiv, byggende maate. De gamle baand og stengsler blev sprengt som av en uimantstaelig naturkraft. Det gjalt ikke bare nazistyret og dets tiltak, men ogsaa meget av det som den provisoriske de Gaulle-regjering hadde forberedt. Den frie presse var saaledes med et slag en faktor, det trengtes ingen lovbestemmelser for aa gjøre slutt paa quislingpressen, den forsvant som ved et trylleslag og den fri meningsutveksling kom igang rent spontant, uten hen-syn til Alger-regjeringens mange regulerende forordninger.

Når det gjelder de politiske forhold, synes det som om det har foregått en ganske merkbar forskjøvning til venstre. De gamle ledere er for en stor del borte, de nye er yngre folk som er herdet i motstandsbevegelsen: skole og ikke viket tilbake for radikale løsninger, og det er betegnende at den Paris-avis som har det største opplag for tiden, er den kommunistiske *L'Humanité* med 200 000, derefter kommer sosialdemokratenes *Populaire* med 160 000, mens de øvrige tolv avisene i byen har et samlet opplag på 120 000. Situasjonen er imidlertid ikke så enkel som disse kjennsgjerninger synes å antyde. For det første skal man huske på at Paris ikke er Frankrike, hovedstaden med sitt mer lettbevegelige gemytt lar seg raskere enn de mange millioner småbønder rive med av enpolitisk strøming. For det annet er mange av de radikale krav, f.eks. om nasjonalisering av nøkkelindustriene, mer bestemt av patriotiske standpunkter enn av noen prinsipiell forkjærlighet for sosialisme og offentlig drift. Nasjonaliseringen er i første rekke et middel til å straffe quislingene som det fantes mange av både i industrien og storfinansene (i all beskjedenhet har vi noen som skal vekk her i byen også. Vi skal sette opp listen naar landet er fritt og det innsamlede materiale kan legges frem og bedømmes.) For det tredje er den store tilslutning til kommunistene i øyeblikket bestemt mer av nasjonale enn av sosiale overveieler. Man ser ikke først og fremst partiet som en sosialrevolusjonær retning, MEN SOM DEN MEST AKTIVE GRUPPE INNENFOR MOTSTANDSBEVEGELSEN. (Fremhevnet av oss, og vi kan gjerne tilføye OGSÅ DEN MEST RADIKALE. Det samme vil gjøre seg gjeldende under "avlusingen" her hjemme: De firmaer og enkeltpersoner -førkrigsformue og politisk standpunkt for krigen til tross - som i okkupasjonsarene har bestebet seg for å tjene NORSKE og ikke privat-griske interesser har ingenting å frykte, hverom har de krav på selv å få være med å bestemme landets fremtidige kurs på et demokratisk grunnlag. DET ER NOEN - HELDIGVIS ET MINDRE TALL - SVARTE FIRMAER OG LUSHUNDER VI SKAL SKYLLE BORT. Det vil ikke bli tatt hensyn til firmaets størrelse eller sjefens tidligere samfundsposisjon. DET ER OPPFØRSELEN I OKKUPASJONSARENE SOM BLIR AVGJØRENDE. Det gjelder selvsagt ikke bare "Kapitalens folk", MEN ALLE SOM PÅ NOEN MAATE HAR LØPT FIENDENS ÅRENDE.) Kyndige iakttagere mener at det kommunistiske parti i Fr. ikke kommer til å vende tilbake til sin politikk fra tiden før 1939. Det blir neppe igjen noen uforsonlig revolusjonær, internasjonalistisk sekt, men blir nasjonalt og reformistisk, og kommer antagelig til å spille omtrent samme rolle som sosialdemokratene etter 1918, som venstreflysen i demokratiske koalisjoner. At det har imidlertid har funnet sted en forskjøvning til venstre av fransk politiks tyngdepunkt er neppe tvilsomt. Et meget interessant spørsmål i denne forbindelse reiser seg: Hvilken rolle kommer de Gaulle og "gaulistene" til å spille. De Gaulle hørte opprinnelig til de reaksjonære og har utvilsomt på mange måter hellet til autoritære prinsipper, villet spille "den sterke mann", men meget tyder på at han i de senere årene har utviklet seg i demokratisk retning, latt seg å samarbeide og ikke bare kommandere. Generalens personlige popularitet i Fr. er overordentlig stor, han er personifikasjonen av den seierrike motstandsbevegelse, den ubestridte leder av frihetskampen. (I en senere artikel skal vi bringe en kort biografi av den franske Hjemmefronts "Monsieur X", d.e. centrallederen av de franske motstands-cellene. Han er utenriksminister i de Gaulles regjering nu.) Men skulle de Gaulle vise tegn til å leke med diktaturet, vil hans rolle snart være utspilt. Gaullismen har til nu virket samlende, fordi den symboliserte motstandsviljen, men den har ikke representert noe politisk syn. Det store spørsmålet er om den kan utvikle seg til et politisk parti, det samlende, ledende parti i gjenreisningen av Frankrike. På dette spørsmålet foreligger det ennå ikke noe svar, og det er vanskelig å lese seg til utviklingstendensene i de Gaulles taler eller i det som foreligger om de gamle partiers politikk. Foreløpig er makten koncentrert hos de Gaulle. Det gamle debutert-kammer og president Lebrun som formelt aldri er gått av og som nu befinner seg i det befridde Fr., er skjøvet til side - bl. a. fordi så mange av de gamle politikerne har kompromittert seg på den ene eller den annen måte - og makten ligger hos de Gaulle og hans provisoriske regjering, hvor motstandsbevegelsens representanter er de ledende. Avklaringsprosessen vil sikkert ennå ta tid, men eftersom Fr. faller til ro etter invasjonen, og krigshandlingene forelegges til utenfor dets grenser, må gjenreisningsarbeidet komme inn i fastere former og det vil igjen si at det franske folk må ta politiske avgjørelser.